

І.В. Рура, асп. (ЛНУ ім. І. Франка, Львів)

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ МЕДИЧНОЇ ПОСЛУГИ ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ

На сьогодні вирішення актуальних завдань у сфері надання медичних послуг неможливе без впровадження системи стандартизації професійних понять і особливо в умовах сучасних інформаційних технологій і автоматизації, контролю за її якістю та виконанням.

Нажаль, трактування поняття *медична послуга* залишається невизначеним у нормативних актах. У своїй статті Л.В. Щербаченко пропонує визначення: *медична послуга* – “це послуга лікувально-профілактичного характеру, яка здійснюється одним або бригадою медичних працівників у процесі лікування хворого”.

Серед безлічі визначень медичних послуг найбільш загальним є визначення С.О. Столярова *медична послуга* – “це будь-яке професійне дія, спрямована на зміну або збереження фізичного або психічного здоров'я, з метою одержання користі її споживачем (пацієнтом) в тій чи іншій формі”.

Вважаємо, що під поняттям *медична послуга* слід розуміти надання лікувально-профілактичних консультацій медичним працівником у процесі лікування пацієнта з отримання відповідного результату. Тобто, основою діяльності лікаря є послуга, метою якої є збереження та зміцнення здоров'я пацієнта.

Отже, можна констатувати, що *медична допомога* та *медична послуга* є близькими за значення, але не тотожними поняттями. *Медична допомога* є більш ширшим поняттям. Поняттю *медична послуга* притаманний дещо особливий характер через відсутність матеріальної субстанції за своєю суттю. Відповідно, ринок медичних послуг є специфічним через особливості поняття медичних послуг. На нашу думку, при визначенні поняття *медична послуга* необхідно врахувати такі особливості:

– *медичну послугу* можуть надавати лише кваліфіковані особи. Тобто, людина без відповідної освіти не може здійснювати надання *медичної послуги*;

– *медична послуга* не має жодного матеріального результату. Тому надання чи не надання *послуги* визначає кваліфікований фахівець;

– кінцевим результатом *медичної послуги* – є *вилікуваний пацієнт*. Тобто, один візит до лікаря може й не мати задовільного результату, а потребувати додаткових відвідувань та обстежень. Сумарна кількість цих дій і буде *медичною послугою*, а необхідна кількість відвідувань – лише її складовою.

– у деяких випадках не можливо визначити результати надання медичної послуги (чи вони не можуть бути чітко визначеними). Оскільки усунення хвороби та її наслідків для здорового пацієнта буде вважатись наданою медичною послугою та для хворого з хронічними проявами хвороби, усунення загострення – теж буде вважатись наданою медичною послугою.

– медичну послугу не можна здійснювати через посередників. Для отримання медичної послуги на прийом до лікаря повинен прийти безпосередньо той, кому це необхідно.

– частка ринку медичних послуг є обмежена у транспортуванні, оскільки надання деяких послуг неможливе вдома. Якщо введення ін'єкцій можна провести практично у будь-якому місці, то проведення операції вимагає відповідних умов.

– як відомо, закон попиту – це зменшення величини попиту у міру збільшення ціни товару (послуги). На ринку медичних послуг закон попиту набуває дещо іншого характеру, оскільки інколи від надання медичної послуги залежить здоров'я та життя людини і збільшення ціни не призводить до зменшення величини попиту.

– мінливість якості. Під мінливістю якості маємо на увазі неможливість визначити рівень надання медичної допомоги чи можливість порівняти з наданням тієї ж послуги іншим спеціалістом. Оскільки вплив медичних препаратів на кожен людський організм відрізняється, больові пороги у пацієнтів різні і т.д. Кваліфікований спеціаліст повинен швидше та якісніше надати медичну допомогу, ніж початківець, але все залежно від фізичного стану і настрою. Як відомо, існує пряма залежність між фізичним станом, настроєм комунікабельністю. Багато пацієнтів, відповідно до проведеного опитування, серед основних позитивних характеристик лікаря виділяють саме комунікабельність.

– неможливість збереження. Повторні прояви хронічних захворювань чи рецидив захворювання можуть трапитися без необхідного догляду. Негативний вплив навколишнього середовища сприяє неможливості постійного збереження здоров'я людини.

– асиметричність інформації (ситуація, коли покупець (продавець) володіє більшим обсягом інформації ніж продавець (покупець)). Оцінка якості надання медичних послуг носить асиметричний характер. У випадку надання медичних послуг продавець медичних послуг – медичний працівник володіє більшим обсягом інформації ніж покупець – пацієнт. Це зумовлене особливостями ринку медичних послуг, на якому медичний працівник, володіючи необхідними знаннями та навичками може надати медичну допомогу пацієнту, який, в свою чергу, отримуючи медичну допомогу не завжди розуміє причини, наслідки та результат лікування через недостатність знань у галузі медицини.

Усі вищевказані особливості є взаємопов'язаними та доповнюють одна одну.